ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 1.6.2005
COM(2005) 224 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Απαγόρευση των διακρίσεων και ίσες ευκαιρίες για όλους - Στρατηγική-πλαίσιο

{SEC(2005) 689}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Απαγόρευση των διακρίσεων και ίσες ευκαιρίες για όλους - Στρατηγική-πλαίσιο

(Κείμενο πον παρονσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευθεί ότι θα προωθήσει τα θεμελιώδη δικαιώματα, την απαγόρευση των διακρίσεων και τις ίσες ευκαιρίες για όλους.

Επί σειρά ετών, η ΕΕ ηγούνταν των προσπαθειών για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου και την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Πιο πρόσφατα, έλαβε μέτρα για την προστασία των προσώπων από τις διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού.

Οι προσπάθειες αυτές καρποφόρησαν, οδηγώντας, μεταξύ άλλων, στην ανάπτυξη ορισμένων από τα πληρέστερα και μεγαλύτερης εμβέλειας νομοθετικά μέτρα κατά των διακρίσεων σε παγκόσμιο επίπεδο. Ωστόσο, απαιτείται η ανάληψη περαιτέρω δράσης, ώστε να εξασφαλιστεί η πλήρης και αποτελεσματική μεταφορά και εφαρμογή αυτού του νομοθετικού πλαισίου. Προσωπικά χαρακτηριστικά όπως το φύλο, η εθνοτική καταγωγή, η ηλικία, ο γενετήσιος προσανατολισμός ή η αναπηρία εξακολουθούν να εμποδίζουν ορισμένα άτομα από την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους. Οι διακρίσεις καταστρέφουν τη ζωή. Επιπλέον, επηρεάζουν αρνητικά την οικονομία και το σύνολο της κοινωνίας. Τέλος, υποσκάπτουν την εμπιστοσύνη στις θεμελιώδεις ευρωπαϊκές αξίες της ισότητας και του κράτους δικαίου, καθώς και την υποστήριξη προς αυτές.

Η αποτελεσματική άρση των εμποδίων στην απασχόληση, στην κατάρτιση και σε άλλες ευκαιρίες έχει τεράστια σημασία. Πράγματι, θα δυσκολευθεί η ΕΕ να επιτύχει τους φιλόδοξους στόχους που έχει η ίδια θέσει για οικονομική ανάπτυξη και αύξηση της απασχόλησης, εάν ορισμένα άτομα αποκλείονται από θέσεις εργασίας και υψηλότερα επιτεύγματα λόγω φύλου, αναπηρίας, φυλής, ηλικίας ή άλλου χαρακτηριστικού. Η αναγκαιότητα καταπολέμησης των διακρίσεων και ενσωμάτωσης των ομάδων μειονεκτούντων ατόμων στην αγορά εργασίας ενισχύεται από τις δημογραφικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ, της οποίας ο ενεργός πληθυσμός θα μειωθεί κατά περισσότερα από 20 εκατομμύρια την προσεχή 25ετία.

Είναι σαφές ότι η εφαρμογή και η επιβολή νομοθεσίας κατά των διακρίσεων σε ατομικό επίπεδο δεν αρκεί για να αντιμετωπιστούν οι πολύπλευρες και βαθιά ριζωμένες μορφές ανισότητας που υφίστανται ορισμένες ομάδες. Διαπιστώνεται η ανάγκη υπέρβασης των πολιτικών για την καταπολέμηση των διακρίσεων που έχουν σχεδιαστεί για την αποτροπή της άνισης μεταχείρισης των προσώπων. Η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της με σκοπό την προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους, ώστε να καταρριφθούν τα διαρθρωτικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες, οι εθνοτικές μειονότητες, οι ανάπηροι, οι ηλικιωμένοι και οι νεώτεροι εργαζόμενοι καθώς και άλλες ομάδες ευάλωτων ατόμων.

Η ΕΕ έχει μακρά εμπειρία στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου και στην προώθηση της ισότητας των φύλων. Θα εξακολουθήσει να καταρτίζει ειδικά μέτρα στον συγκεκριμένο τομέα. Η Επιτροπή πρότεινε πρόσφατα τη δημιουργία νέου ευρωπαϊκού

ινστιτούτου για την ισότητα των φύλων, το οποίο θα στηρίζει τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου.[1] Το 2006 σχεδιάζει να υποβάλει προτάσεις σχετικά με τη συνέχιση της ισχύουσας στρατηγικής-πλαισίου για την ισότητα των φύλων (2001-2005). Η εν λόγω ανακοίνωση θα συνιστά το χάρτη πορείας για τις μελλοντικές δραστηριότητες στον τομέα της ισότητας των φύλων.

Επιπροσθέτως, η ΕΕ θα πρέπει να εξετάσει τρόπους με τους οποίους η πείρα της όσον αφορά την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου και την προώθηση της ισότητας των φύλων μπορεί να αξιοποιηθεί στην καταπολέμηση άλλων λόγων διακρίσεων. Σύμφωνα με την αρχή της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου, θα πρέπει να συνυπολογιστούν οι διάφοροι τρόποι με τους οποίους οι γυναίκες και οι άντρες υφίστανται διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού. Σε ορισμένους τομείς μπορεί να κρίνεται σκόπιμη η ανάπτυξη ολοκληρωμένης προσέγγισης, ώστε να προωθηθεί η απαγόρευση των διακρίσεων και η ισότητα των φύλων. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση πρέπει να λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ορισμένα άτομα μπορεί να υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις για διάφορους λόγους.

Η ΕΕ, εκτός από την εφαρμογή πολιτικών για την απαγόρευση των διακρίσεων και την προώθηση των ίσων ευκαιριών, θα εξακολουθήσει να προάγει συγκεκριμένες δραστηριότητες σύμφωνα με το πολυετές σχέδιο δράσης για την αναπηρία, το οποίο προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2003[2]. Η πρώτη διετής έκθεση της ΕΕ σχετικά με την κατάσταση των ατόμων με αναπηρία θα δημοσιευθεί το Δεκέμβριο του 2005.

2. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΑΝΗΣΥΧΙΩΝ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ - ΕΚΒΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟ

Η παρούσα ανακοίνωση αποτελεί συνέχεια της Πράσινη Βίβλου με τίτλο "Ισότητα και μη διακριτική μεταχείριση στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση", η οποία εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 28 Μαΐου 2004[3]. Στην ανακοίνωση λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρήσεις και οι αντιδράσεις εθνικών αρχών, ειδικευμένων φορέων του τομέα ισότητας, μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), αρχών περιφερειακής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης, των κοινωνικών εταίρων, εμπειρογνωμόνων και μεμονωμένων πολιτών. (Συνολικά, παραλήφθηκαν περισσότερες από 1.500 παρατηρήσεις.)

Η διαβούλευση επιβεβαίωσε το μεγάλο ενδιαφέρον και την έντονη υποστήριξη στη δράση της ΕΕ στον εν λόγω τομέα, καθώς και στην ειδική δράση με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων. Η συντριπτική πλειονότητα όσων απέστειλαν παρατηρήσεις θεώρησε ότι η Ένωση πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού μετά τη διεύρυνση.

Η διαδικασία της διαβούλευσης επισήμανε την ανάγκη περαιτέρω δράσης, ώστε να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της ισχύουσας κοινοτικής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων. Η δράση αυτή περιλάμβανε μέτρα για την ολοκλήρωση της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και

---

1 COM(2005) 81της 8.3.2005.

2 Ίσες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες: ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης - COM(2003) 650 της 30.10.2003.

3 COM(2004) 379. Το κείμενο της Πράσινης Βίβλου και περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν διατίθενται στη διεύθυνση: http://europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/policy/aneval/green_en.htm

την αύξηση της ευαισθητοποίησης. Ορισμένοι τόνισαν την ανάγκη να ληφθούν επιπλέον μέτρα που θα συμπληρώνουν το ισχύον νομικό πλαίσιο, όπως τη δυνατότητα θέσπισης περαιτέρω κοινοτικής νομοθεσίας βάσει του άρθρου 13 της συνθήκης ΕΚ. Άλλοι έκριναν κάτι τέτοιο πρόωρο και επισήμαναν την ανάγκη να συνυπολογιστεί η αρχή της επικουρικότητας και να σταθμιστεί το δυνητικό οικονομικό κόστος και τα οφέλη που συνεπάγεται η λήψη περαιτέρω νομοθετικών μέτρων.

Υπήρξε εντυπωσιακή η υποστήριξη για την ανάληψη περαιτέρω δράσης στον τομέα της συλλογής δεδομένων, με σκοπό την καλύτερη κατανόηση των διακρίσεων και τη δυνατότητα σχεδιασμού και παρακολούθησης αποτελεσματικών σχετικών πολιτικών. Ωστόσο, εκφράστηκαν επίσης ανησυχίες σχετικά με την ανάγκη να προστατευθεί η ιδιωτική ζωή και να οριστούν με προσοχή τα δεδομένα που θα πρέπει να συλλεχθούν και η επεξεργασία στην οποία θα πρέπει να υποβληθούν.

Η μεγάλη πλειονότητα των γραπτών παρατηρήσεων σχετικά με την Πράσινη Βίβλο επισήμανε την προστιθέμενη αξία που συνεπάγεται η κοινοτική χρηματοδότηση της ανάπτυξης πολιτικών στήριξης και της εφαρμογής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων. Εντοπίστηκαν τρεις βασικές προτεραιότητες για μελλοντική κοινοτική χρηματοδότηση: η ενημέρωση και η αύξηση της ευαισθητοποίησης, η ανάλυση και η παρακολούθηση του αντικτύπου της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων και η δικτύωση μεταξύ των ομάδων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων. Στις παρατηρήσεις υπογραμμίστηκε επίσης η σημασία της συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων φορέων στη χάραξη πολιτικής σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η Πράσινη Βίβλος επισήμανε αρκετούς άλλους τομείς κοινοτικής πολιτικής, οι οποίοι θα μπορούσαν να συμβάλουν στην εφαρμογή της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων. Οι παρατηρήσεις σχετικά με την Πράσινη Βίβλο αντικατόπτριζαν τη διαφαινόμενη συναίνεση ως προς το ότι θα ήταν σκόπιμη η ενσωμάτωση της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων σε σειρά κοινοτικών πολιτικών.

Συμφωνήθηκε επίσης ευρέως ότι η ΕΕ πρέπει να καταβάλει από κοινού προσπάθειες ώστε να προαχθεί η ισότητα και να απαγορευθούν οι διακρίσεις για οποιονδήποτε λόγο από εκείνους που αναφέρονται στο άρθρο 13 της συνθήκης ΕΚ. Ωστόσο, στις παρατηρήσεις επισημάνθηκε επίσης η ανάγκη να διατηρηθεί ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση της ισότητας των φύλων.

3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΙΣ ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

3.1. Εξασφάλιση αποτελεσματικής νομικής προστασίας κατά των διακρίσεων

Έχει ήδη συμπληρωθεί σχεδόν μια πενταετία από την έγκριση της κοινοτικής νομοθεσίας[4] που απαγορεύει τις άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού. Οι δύο οδηγίες που εκδόθηκαν το 2000 συμπλήρωσαν το σημαντικό corpus κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα των διακρίσεων λόγω φύλου. Οι εν λόγω οδηγίες περιλάμβαναν λεπτομερή ορισμό των άμεσων και έμμεσων διακρίσεων, καθώς και της παρενόχλησης. Επιπλέον, επισήμαιναν ότι, σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων, ενδέχεται να είναι θεμιτές ορισμένες εξαιρέσεις από την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

---

[4] Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (ΕΕ L 180 της 19.7.2000, σ. 22) και οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303 της 2.12.2000, σ. 16).

Τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκαν ουσιαστικές αλλαγές στο εθνικό δίκαιο όλων των κρατών μελών της ΕΕ ως άμεση συνέπεια της κοινοτικής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί σημαντικό να επισημάνει ότι ορισμένες σημαντικές διατάξεις δεν έχουν ακόμη πλήρως μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο όλων των κρατών μελών.

Η έλλειψη αποτελεσματικών και κατάλληλα στελεχωμένων φορέων ισότητας, ικανών να παρέχουν ανεξάρτητη βοήθεια στα θύματα διακρίσεων, είναι ιδιαίτερα ανησυχητική σε ορισμένα κράτη μέλη. Προβληματίζει επίσης το γεγονός ότι δεν δίνεται προσοχή στη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τα νέα δικαιώματα για την προστασία από τις διακρίσεις. Είναι εξαιρετικά δύσκολο για τα θύματα διακρίσεων να ασκήσουν τα δικαιώματά τους χωρίς ενημέρωση και εξειδικευμένη βοήθεια.

Η Επιτροπή έχει ήδη κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει εναντίον αρκετών κρατών μελών και θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί στενά την πρόοδο που συντελείται όσον αφορά τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία. Η Επιτροπή αναμένεται να υποβάλει έκθεση το 2006 σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί ως προς τη μεταφορά των οδηγιών 2000/43/ΕΚ και 2000/78/ΕΚ, καθώς και, εάν κριθεί σκόπιμο, προτάσεις για την αναθεώρηση και την επικαιροποίηση των εν λόγω οδηγιών.

Είναι επίσης σαφές ότι, εκτός από τη μεταφορά νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο, θα εξακολουθεί, για κάποιο διάστημα, να απαιτείται και η λήψη περαιτέρω μέτρων, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η νομοθεσία κατά των διακρίσεων εφαρμόζεται και επιβάλλεται αποτελεσματικά σε όλη την ΕΕ. Οι τομείς προτεραιότητας για την ανάληψη δράσης είναι οι εξής:

- στοχοθετημένη κατάρτιση και δημιουργία ικανοτήτων για ειδικευμένους φορείς ισότητας, δικαστές, δικηγόρους, ΜΚΟ και τους κοινωνικούς εταίρους
- δικτύωση και ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των ενδιαφερομένων
- αύξηση της ευαισθητοποίησης και διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τις διατάξεις της ευρωπαϊκής και της εθνικής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων.

Τα εν λόγω μέτρα, για να είναι αποτελεσματικά, θα απαιτήσουν την ανάληψη συντονισμένων προσπαθειών από όλους τους ενδιαφερομένους σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η στήριξη της ΕΕ θα παρασχεθεί, όπου κρίνεται σκόπιμη, μέσω του κοινοτικού προγράμματος δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων και, μετά το 2007, μέσω του προγράμματος PROGRESS.

Επιπροσθέτως, η Επιτροπή ευελπιστεί ότι το Συμβούλιο θα μπορέσει σύντομα να καταλήξει σε συμφωνία όσον αφορά την πρόταση που εκείνη υπέβαλε το 2001 σχετικά με την απόφαση-πλαίσιο για τη θέσπιση κοινών προτύπων με στόχο την καταπολέμηση του ρατσιστικού εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένων του αντισημιτισμού και των αδικημάτων κατά άλλων θρησκευτικών μειονοτήτων.

Το νομικό πλαίσιο για την απαγόρευση των διακρίσεων συμπληρώνεται με άλλες πρωτοβουλίες της ΕΕ, οι οποίες διαμορφώνουν ευνοϊκότερες συνθήκες για όσους ενδέχεται να υποστούν διακρίσεις ή να ζημιωθούν με άλλον τρόπο. Αυτές οι πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν κοινοτική νομοθεσία που ορίζει τα δικαιώματα των επί μακρόν διαμενόντων

από τρίτες χώρες[5], καθώς και νομοθεσία που επεκτείνει τους κοινοτικούς κανόνες σχετικά με το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης σε υπηκόους τρίτων χωρώ[6].

✓ Ετήσια συνολική έκθεση σχετικά με τα εθνικά μέτρα εφαρμογής για τη μεταφορά των οδηγιών 2000/43/ΕΚ και 2000/78/ΕΚ στο εθνικό δίκαιο (ομάδα νομικών εμπειρογνωμόνων).

✓ Υποβολή, στις αρχές του 2006, εκθέσεων της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, οι οποίες θα παρουσιάσουν αναλυτικά την κατάσταση που επικρατεί όσον αφορά τη μεταφορά των οδηγιών 2000/43/ΕΚ και 2000/78/ΕΚ στο εθνικό δίκαιο.

✓ Κοινοτική χρηματοδότηση των συνοδευτικών μέτρων μέσω του κοινοτικού προγράμματος δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων και, μετά το 2007, μέσω του προγράμματος PROGRESS.

3.2. Αξιολόγηση της ανάγκης ανάληψης περαιτέρω δράσης με σκοπό τη συμπλήρωση του ισχύοντος νομικού πλαισίου

Σύμφωνα με το ισχύον κοινοτικό νομικό πλαίσιο, οι φυλετικές διακρίσεις απαγορεύονται στους τομείς της απασχόλησης, της κατάρτισης, της εκπαίδευσης, της κοινωνικής προστασίας, των κοινωνικών παροχών και της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες (οδηγία 2000/43/ΕΚ). Το εύρος της προστασίας από τις διακρίσεις λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ηλικίας, αναπηρίας και γενετήσιου προσανατολισμού περιορίζεται στην απασχόληση, την εργασία και την επαγγελματική εκπαίδευση (οδηγία 2000/78/ΕΚ). Με την οδηγία 2004/113/ΕΚ επεκτείνεται η προστασία έναντι των διακρίσεων λόγω φύλου στον τομέα των αγαθών και των υπηρεσιών, αλλά όχι σε ορισμένους άλλους τομείς που καλύπτονται από την οδηγία 2000/43/ΕΚ.

Η Επιτροπή δέχθηκε το αίτημα ορισμένων ενδιαφερομένων να ληφθούν μέτρα ώστε να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις ως προς το επίπεδο και το εύρος της προστασίας από τις διακρίσεις για διάφορους λόγους. Δεδομένης της ανάγκης περαιτέρω προσπαθειών ώστε να εξασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία του ισχύοντος νομικού πλαισίου, καθώς και των οικονομικών και πολιτικών ανησυχιών που επισημαίνονται σε ορισμένες παρατηρήσεις στο πλαίσιο της διαβούλευσης για την Πράσινη Βίβλο, η Επιτροπή δεν προτίθεται, στο παρόν στάδιο, να υποβάλει περαιτέρω νομοθετικές προτάσεις που να βασίζονται στο άρθρο 13 της Συνθήκης.

Ωστόσο, η Επιτροπή θα εξετάσει σε βάθος τη σκοπιμότητα και την εφικτότητα πιθανών νέων μέτρων για τη συμπλήρωση του ισχύοντος νομικού πλαισίου. Στο πλαίσιο αυτό, θα μελετηθούν οι εθνικές διατάξεις, οι οποίες υπερβαίνουν τις απαιτήσεις των κοινοτικών οδηγιών, στα κράτη μέλη και σε ορισμένες τρίτες χώρες. Θα εξεταστούν τα σχετικά οφέλη των νομοθετικών και μη νομοθετικών μέτρων. Επιπλέον, θα υπάρξει σύνθεση των αναλύσεων κόστους/οφέλους διαφόρων επιλογών πολιτικής που διενεργούνται σε εθνικό επίπεδο. Τα αποτελέσματα της εν λόγω μελέτης θα δημοσιευθούν το φθινόπωρο του 2006. Βάσει του υλικού αυτού, η Επιτροπή θα εξετάσει την εφικτότητα πιθανών νέων πρωτοβουλιών που θα συμπληρώνουν το ισχύον νομικό πλαίσιο.

✓ Μελέτη εφικτότητας σχετικά με πιθανές νέες πρωτοβουλίες για τη συμπλήρωση του ισχύοντος νομικού πλαισίου.

---

5 Οδηγία 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες (ΕΕ L 16 της 23.1.2004, σ. 44-53).

6 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 859/2003 του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2003 (ΕΕ L 124 της 20.5.2005).

3.3. Ενσωμάτωση των ίσων ευκαιριών για όλους και της απαγόρευσης των διακρίσεων

Η νομοθεσία κατά των διακρίσεων προϋποθέτει, σε μεγάλο βαθμό, ότι τα μειονεκτούντα άτομα είναι διατεθειμένα και ικανά να εμπλακούν σε περίπλοκες δικαστικές διαμάχες. Η νομική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων είναι σαφώς σημαντική, και οι ιδιαίτερα προβεβλημένες υποθέσεις μπορούν να διευκολύνουν την πραγματοποίηση κοινωνικών και πολιτισμικών μεταβολών με την πάροδο του χρόνου.

Ωστόσο, είναι δύσκολο η νομοθεσία από μόνη της να αντιμετωπίσει τις πολύπλευρες και βαθιά ριζωμένες μορφές ανισότητας που υφίστανται ορισμένες ομάδες. Η λήψη θετικών μέτρων μπορεί να κρίνεται αναγκαία για την αντιστάθμιση των μακροχρόνιων ανισοτήτων που υφίστανται ομάδες ατόμων οι οποίες, κατά παράδοση, δεν είχαν πρόσβαση σε ίσες ευκαιρίες.

Η πείρα που αποκόμισε η ΕΕ όσον αφορά την ισότητα των φύλων καταδεικνύει ότι η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων πρέπει να υποστηρίζεται από συνοδευτικά μέτρα, ώστε να συντελεσθούν βιώσιμες μεταβολές και να προαχθούν πράγματι ίσες ευκαιρίες για όλους. Τούτο επιβεβαιώνεται από τις εμπειρίες των κρατών μελών που έχουν ήδη πείρα αρκετών ετών ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, δεκαετιών στην εφαρμογή εθνικής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων.

Αυτό, στον τομέα του φύλου, βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, οδήγησε στην ανάπτυξη της πρακτικής της "ενσωμάτωσης"[7] που έχει ως στόχο την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλες τις σχετικές κοινοτικές πολιτικές. Η ΕΕ διαθέτει επίσης κάποια εμπειρία όσον αφορά την εφαρμογή της πρακτικής της ενσωμάτωσης για την καταπολέμηση του ρατσισμού[8] και την προαγωγή της ενσωμάτωσης των ατόμων με αναπηρία[9].

Η Συνταγματική Συνθήκη για την Ευρώπη, με την επιφύλαξη της κύρωσής της, μπορεί να παράσχει, δυνάμει του άρθρου ΙΙΙ-118, νέα βάση για την εφαρμογή της πρακτικής της ενσωμάτωσης σε όλους τους λόγους διακρίσεων που καλύπτονται στο πρώην άρθρο 13 της συνθήκης ΕΚ. Ως προς αυτό, αξίζει επίσης να αναφερθεί το άρθρο ΙΙ-111 της Συνταγματικής Συνθήκης, το οποίο επιβεβαιώνει εκ νέου ότι τα δικαιώματα και οι αρχές που ορίζονται στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης των διακρίσεων) πρέπει να τηρούνται από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, καθώς και από τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας.

Η Επιτροπή επιδιώκει σθεναρά τη συμφωνία των κοινοτικών νομοθετικών και κανονιστικών προτάσεων με τις διατάξεις του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ[10]. Ένα μέσο ελέγχου είναι η αξιολόγηση του αντικτύπου, στην οποία πρέπει να υποβάλλονται όλες οι νέες προτάσεις πριν εγκριθούν από την Επιτροπή. Μεθοδολογία για τον έλεγχο της συμμόρφωσης

---

7 Η ενσωμάτωση του φύλου περιγράφεται στο έγγραφο COM(96) 67 ως εξής: «Η συστηματική ενσωμάτωση των αντιστοίχων καταστάσεων, προτεραιοτήτων και αναγκών των γυναικών και των ανδρών σε όλες τις πολιτικές, με σκοπό την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την κινητοποίηση όλων των γενικών πολιτικών και μέτρων με ιδιαίτερο σκοπό την επίτευξη ισότητας, λαμβάνοντας ενεργά και ανοιχτά υπόψη, στο στάδιο του σχεδιασμού, τις επιπτώσεις τους στην αντίστοιχη κατάσταση των γυναικών».

8 Σχέδιο δράσης κατά του ρατσισμού, COM(1998) 183 της 25.3.98.

9 Ίσες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες: ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης - COM(2003) 650 της 30.10.2003.

10 SEC(2001) 380.

με το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων είχε οριστεί σε πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής[11].

Η ενσωμάτωση και η ανάπτυξη ολοκληρωμένης προσέγγισης, εκτός του ότι παρέχουν μεγαλύτερη προβολή και συνοχή, αναμένεται ότι θα συμβάλουν στην εστίαση του ενδιαφέροντος σε περιπτώσεις πολλαπλών διακρίσεων, καθώς και στα θετικά οφέλη που θα προκύψουν από την προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους.

✓ Ανάπτυξη εργαλείων που θα προωθήσουν την ενσωμάτωση των ίσων ευκαιριών για όλους και της απαγόρευσης των διακρίσεων στις σχετικές πολιτικές της ΕΕ.

✓ Διετείς εκθέσεις σχετικά με την κατάσταση των ατόμων με αναπηρία (πρώτη έκθεση το 2005).

3.4. Προώθηση και αξιοποίηση της καινοτομίας και των ορθών πρακτικών

Σύμφωνα με την προσέγγιση ενσωμάτωσης που εξετάστηκε επιγραμματικά στο σημείο 3.3, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προσπαθήσει να εξασφαλίσει ότι μια σειρά κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων θα συμβάλει στην προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους και της απαγόρευσης των διακρίσεων. Ειδικότερα, θα επιδιώξει να προωθήσει τις ανταλλαγές ορθής πρακτικής, τη συνεργασία και τη δικτύωση μεταξύ των εθνικών αρχών, των ειδικευμένων φορέων ισότητας, των οργανώσεων που ασχολούνται με τα θύματα διακρίσεων, καθώς και με άλλους ενδιαφερομένους.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), βασιζόμενο στις καινοτόμες προσεγγίσεις για την απαγόρευση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας μέσω της κοινοτικής πρωτοβουλίας EQUAL[12], αναμένεται να διαδραματίσει διαρκώς πιο σημαντικό ρόλο στον εν λόγω τομέα. Οι προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με τη βοήθεια του ΕΚΤ κατά τη νέα περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 δίνουν, μεταξύ άλλων, ιδιαίτερη προσοχή στην ενίσχυση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των μειονεκτούντων ατόμων και στην καταπολέμηση των διακρίσεων[13].

Το πρόγραμμα PROGRESS[14] θα συμπληρώσει το έργο του ΕΚΤ στον τομέα της ισότητας των φύλων και της απαγόρευσης των διακρίσεων με τη χρηματοδότηση μελετών, την αύξηση της ευαισθητοποίησης, την ανταλλαγή ορθών πρακτικών, τη δικτύωση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση. Η πρόταση για το PROGRESS έλαβε δεόντως υπόψη τα διδάγματα που αντλήθηκαν μέσω των κοινοτικών προγραμμάτων δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων[15] και την προώθηση της ισότητας των φύλων[16].

Σε συνέχεια των τρεχόντων προγραμμάτων Σωκράτης, Leonardo και Νεολαία, η νέα γενιά προγραμμάτων[17] στον τομέα της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της νεολαίας μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους και της απαγόρευσης των διακρίσεων. Οι τομείς αυτοί θα μπορούσαν επίσης να επωφεληθούν από περαιτέρω συγκριτική έρευνα και μελέτη βάσει του έκτου και του έβδομου κοινοτικού προγράμματος-πλαισίου για την έρευνα[18]. Η χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων και στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου, συμπεριλαμβανομένων του

---

11 COM(2005) 172 της 27.4.2005.
12 http://europa.eu.int/comm/employment_social/equal/index_en.cfm
13 COM(2004) 493 της 14.7.2004.
14 COM(2004) 488 της 14.7.2004.
15 http://europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/policy/prog_en.htm
16 http://europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/fund_en.html
17 COM(2004) 474 και COM(2004) 471 της 14.7.2004.
18 http://europa.eu.int/comm/dgs/research/index_en.html

Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους Πρόσφυγες και των προγραμμάτων INTI και ARGO, μπορεί να διευκολύνει την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προαγωγή των ίσων ευκαιριών για όλους[19].

Η βελτίωση της συλλογής δεδομένων σχετικά με τις διακρίσεις θα είναι ουσιαστική για την παρακολούθηση της εφαρμογής της κοινοτικής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τις εθνικές αρχές και άλλους ενδιαφερομένους φορείς για να αναπτύξει καλύτερα στατιστικά εργαλεία με σκοπό την αξιολόγηση του αντικτύπου των διακρίσεων. Το 2006 θα εκδώσει εγχειρίδιο με πρακτικές οδηγίες για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τις διακρίσεις.

Το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας (EUMC)[20], από τότε που ιδρύθηκε (το 1997), διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο όσον αφορά τη στήριξη των προσπαθειών της ΕΕ και των κρατών μελών με σκοπό την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Η Επιτροπή, βασιζόμενη στο έργο του EUMC, θα υποβάλει σύντομα προτάσεις για τη δημιουργία νέου οργανισμού για τα θεμελιώδη δικαιώματα. Τα καθήκοντα του οργανισμού αυτού αναμένεται ότι θα περιλαμβάνουν τη συλλογή πληροφοριών και δεδομένων για ευρεία σειρά θεμάτων, την παροχή συμβουλών προς τους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής, τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών και την αύξηση της ευαισθητοποίησης.

✓ Ανεξάρτητη αξιολόγηση του κοινοτικού προγράμματος δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων (2005).

✓ Έκδοση εγχειριδίου για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τις διακρίσεις (2006).

3.5. Αύξηση της ευαισθητοποίησης και συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς

Η Επιτροπή, για να προωθήσει την ατζέντα που παρουσιάζεται συνοπτικά στην παρούσα ανακοίνωση με στόχο την ευνοϊκότερη προσέγγιση όσον αφορά την ισότητα, προτείνει να ανακηρυχθεί το 2007 Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για όλους. Αυτό θα συμβάλει στην αύξηση της ευαισθητοποίησης, στον εστιασμό της πολιτικής προσοχής και στην κινητοποίηση των βασικών ενδιαφερόμενων φορέων. Το Ευρωπαϊκό Έτος θα επικεντρώνεται σε τέσσερις βασικούς στόχους προτεραιότητας:

- Δικαιώματα
- Αναγνώριση
- Εκπροσώπηση
- Σεβασμός

Στόχος του Ευρωπαϊκού Έτους θα είναι να ενημερώσει τα άτομα σχετικά με το δικαίωμά τους να προστατεύονται από τις διακρίσεις δυνάμει του ευρωπαϊκού και του εθνικού δικαίου· να εξάρει την πολυμορφία ως πλεονέκτημα για την ΕΕ· και να προωθήσει τις ίσες ευκαιρίες για όλους στον οικονομικό, τον κοινωνικό, τον πολιτικό και τον πολιτιστικό βίο. Κρίνεται ιδιαίτερα σκόπιμη η συμπληρωματικότητα και ο συντονισμός με το Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου το 2008, ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα δύο αυτά ευρωπαϊκά έτη θα αλληλοϋποστηρίζονται όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής τους και τις ενέργειες που θα αναληφθούν στο πλαίσιό τους. Όπου κρίνεται σκόπιμο, ορισμένα από τα βασικά μηνύματα

[19] http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/intro/funding_intro_en.htm

[20] http://eumc.eu.int/eumc/index.php

και θέματα του Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών για όλους ενδέχεται να μεταφερθούν στο Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου.

Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη για την ανάγκη να συμμετάσχουν όλοι οι σχετικοί ευρωπαϊκοί και εθνικοί φορείς, ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων σε ολόκληρη την ΕΕ. Για το λόγο αυτό, προτείνει να διοργανωθεί ετήσια σύνοδος υψηλού επιπέδου για την ισότητα, στην οποία θα συμμετάσχουν υπουργοί, προϊστάμενοι εθνικών φορέων ισότητας, πρόεδροι ευρωπαϊκών ΜΚΟ, οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι και εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών. Η σύνοδος για την ισότητα αναμένεται να πραγματοποιηθεί για πρώτη φορά στις αρχές του 2007, ώστε να συμπίπτει χρονικά με την έναρξη του Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών για όλους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ιδιαίτερα πρόθυμη να συνεργαστεί με τους εργοδότες, ώστε να προαχθεί και να υποστηριχθεί η εφαρμογή πολιτικών για την απαγόρευση των διακρίσεων στο χώρο της εργασίας και την υποστήριξη της πολυμορφίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως εργοδότης και η ίδια, γνωρίζει πολύ καλά τις προκλήσεις που συνεπάγεται η χάραξη αποτελεσματικής πολιτικής για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προώθηση των ίσων ευκαιριών. Επί του παρόντος, εφαρμόζει το τέταρτο πρόγραμμα δράσης ίσων ευκαιριών για τις γυναίκες και τους άνδρες και, πιο πρόσφατα, άρχισε επίσης να εφαρμόζει ειδικές πρωτοβουλίες για την προώθηση της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία και των εθνοτικών μειονοτήτων.

✓ Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για όλους (2007).

✓ Ετήσια σύνοδος υψηλού επιπέδου για την ισότητα, που θα φέρει σε επαφή βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς.

3.6. Ιδιαίτερη προσπάθεια για την καταπολέμηση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν ορισμένες εθνοτικές μειονότητες

Μία από τις βασικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η ανάγκη να σχεδιαστεί συνεκτική και αποτελεσματική προσέγγιση όσον αφορά την ενσωμάτωση των εθνοτικών μειονοτήτων στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας. Η διεύρυνση αύξησε την πολυμορφία της ΕΕ σε πολιτισμικό, γλωσσικό και εθνοτικό επίπεδο. Αυτή η τάση πρόκειται να συνεχιστεί με την προσχώρηση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας το 2007, καθώς και με την προγραμματισμένη έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Κροατία και την Τουρκία.

Ένα ζήτημα που προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία είναι η κατάσταση των Ρομ. Η Επιτροπή έχει επανειλημμένως επισημάνει τις δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν οι κοινότητες των Ρομ στα κράτη μέλη, τις υποψήφιες χώρες και τις υπό προσχώρηση χώρες. Αξιόλογα ποσά χρηματοδοτικής συνδρομής έχουν χορηγηθεί από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου ποσού άνω των 100 εκατ. ευρώ μέσω του προγράμματος PHARE για έργα που προορίζονται ειδικά για τους Ρομ. Ωστόσο, οι Ρομ εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα σοβαρές μορφές αποκλεισμού και διακρίσεων στην εκπαίδευση, την απασχόληση, τη στέγαση, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και άλλους τομείς. Επιπροσθέτως, η ΕΕ πρέπει να ανταποκριθεί με κατάλληλο τρόπο στις διάφορες ανάγκες των νέων μεταναστών, των εγκατεστημένων μειονοτήτων που κατάγονται από μετανάστες και άλλων ομάδων μεταναστών.

Μια ευρεία σειρά εφαρμοζόμενων κοινοτικών πολιτικών και χρηματοδοτικών μέσων μπορούν να υποστηρίξουν τις προσπάθειες των εθνικών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών με σκοπό την προώθηση της ενσωμάτωσης των μειονοτήτων. Η μελλοντική πρόκληση θα έγκειται στην προώθηση συντονισμένων προσπαθειών από όλους τους

σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, ώστε να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος και η αποτελεσματικότητα αυτών των μέσων.

Η κοινοτική νομοθεσία κατά των διακρίσεων απαγορεύει τις άμεσες και έμμεσες διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, καθώς και λόγω θρησκείας. Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση, τα κράτη μέλη παροτρύνονται να εφαρμόζουν μέτρα που προωθούν την ενσωμάτωση των μειονοτήτων στην αγορά εργασίας σύμφωνα με τα εθνικά σχέδια δράσης τους. Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού της ΕΕ για την κοινωνική ενσωμάτωση καλύπτει επίσης τη φτώχεια και τον αποκλεισμό που αντιμετωπίζουν οι εθνοτικές μειονότητες, οι μετανάστες και άλλες ομάδες μειονεκτούντων ατόμων. Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων χορηγείται κοινοτική χρηματοδοτική στήριξη μέσω του ΕΚΤ, συμπεριλαμβανομένης της κοινοτικής πρωτοβουλίας EQUAL.

Η Επιτροπή, για να στηρίξει τη χάραξη πολιτικής στον συγκεκριμένο τομέα, σχεδιάζει να συστήσει συμβουλευτική ομάδα υψηλού επιπέδου για την ενσωμάτωση των μειονοτήτων στην κοινωνία και την αγορά εργασίας. Αυτή η ομάδα, η οποία αναμένεται να συνεδριάσει για πρώτη φορά στις αρχές του 2006, θα φέρει σε επαφή περιορισμένο αριθμό εξεχουσών προσωπικοτήτων από το χώρο της πολιτικής, τον επιχειρηματικό κόσμο, την κοινωνία των πολιτών και τη διεθνή κοινότητα.

✓ Συμβουλευτική ομάδα υψηλού επιπέδου για την ενσωμάτωση των μειονοτήτων στην κοινωνία και την αγορά εργασίας.

3.7. Διεύρυνση, σχέσεις με τις τρίτες χώρες και διεθνής συνεργασία

Στο πλαίσιο της διεύρυνσης της ΕΕ, οι αρχές που διέπουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων του σεβασμού και της προστασίας των μειονοτήτων, συνιστούν αναπόσπαστο τμήμα των λεγόμενων "πολιτικών κριτηρίων" για την ένταξη μιας χώρας στην ΕΕ. Αυτές οι αρχές έχουν καίρια σημασία για την προενταξιακή στρατηγική που ακολουθεί η ΕΕ με τις υπό προσχώρηση και τις υποψήφιες χώρες (Βουλγαρία, Ρουμανία, Τουρκία και Κροατία), καθώς και για τη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης με τις άλλες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων (Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και Σερβία και Μαυροβούνιο). Επιπροσθέτως, απαιτείται από τα μελλοντικά κράτη μέλη να συμμορφώνονται με το νομοθετικό κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα των ίσων ευκαιριών και της απαγόρευσης των διακρίσεων.

Τα εφαρμοζόμενα και τα μελλοντικά προενταξιακά χρηματοδοτικά μέσα[21] θα εξακολουθήσουν να παρέχουν κοινοτική χρηματοδότηση με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της απαγόρευσης των διακρίσεων σε χώρες που προετοιμάζονται για ένταξη στην ΕΕ. Η κοινοτική χρηματοδότηση συνιστά επίσης βασικό εργαλείο για την ανάπτυξη της απαραίτητης θεσμικής και διοικητικής ικανότητας με σκοπό τη μεταφορά του κοινοτικού κεκτημένου.

Οι προβληματισμοί σχετικά με την απαγόρευση των διακρίσεων και τα ανθρώπινα δικαιώματα αντικατοπτρίζονται επίσης στην πολιτική γειτονίας της ΕΕ και στο πρώτο "κύμα" σχεδίων δράσης που καλύπτουν τις σχέσεις με την Ιορδανία, τη Μολδαβία, το Μαρόκο, την Τυνησία, την Ουκρανία, το Ισραήλ και την Παλαιστινιακή Αρχή. Η συμφωνία του Κοτονού, που υπογράφηκε στις 23 Ιουνίου 2000 μεταξύ της ΕΕ και 78 κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ), ορίζει την υποχρέωση των συμβαλλομένων μερών να εξασφαλίζουν το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που συνιστούν ουσιώδες στοιχείο

[21] http://europa.eu.int/comm/enlargement/financial_assistance.htm

της συμφωνίας[22], και να εξαλείφουν κάθε μορφή διακρίσεων, ιδίως λόγω καταγωγής, φύλου, φυλής, γλώσσας και θρησκείας[23]. Η απαγόρευση των διακρίσεων αποτελεί θέμα τακτικού πολιτικού διαλόγου μεταξύ της ΕΕ και των χωρών ΑΚΕ-εταίρων της[24].

Τα ζητήματα που άπτονται της απαγόρευσης των διακρίσεων, ιδίως η κατάσταση των μειονοτήτων, ανακινούνται συχνά στο διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιεί η ΕΕ με τρίτες χώρες, καθώς και με διεθνείς οργανισμούς. Κοινοτική χρηματοδοτική στήριξη για τις ίσες ευκαιρίες και την απαγόρευση των διακρίσεων χορηγείται για σχέδια που εφαρμόζονται από ΜΚΟ και διεθνείς οργανισμούς σε τρίτες χώρες μέσω της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου, καθώς και ορισμένων προγραμμάτων συνεργασίας με χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, με τα κράτη ΑΚΕ και με τις περιοχές που καλύπτονται από το πρόγραμμα MEDA.

Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, όπως τον ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης και τον ΟΟΣΑ. Το πλαίσιο των διεθνών συνθηκών και διακηρύξεων που αφορούν τις ίσες ευκαιρίες και την απαγόρευση των διακρίσεων συνιστά σημαντικό πλαίσιο αναφοράς για το εν εξελίξει έργο εντός της ΕΕ, καθώς και για τις σχέσεις της Ένωσης με τις τρίτες χώρες.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην προώθηση της αρχής των ίσων ευκαιριών και της απαγόρευσης των διακρίσεων στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών. Συμμετέχει επίσης ενεργά στη παρακολούθηση της Διάσκεψης του Πεκίνου για την ισότητα των φύλων, η οποία πραγματοποιήθηκε το 1995. Συνέβαλε στην Παγκόσμια Διάσκεψη κατά του Ρατσισμού, η οποία διενεργήθηκε το 2001 στο Durban. Επί του παρόντος, συμμετέχει εξ ονόματος της ΕΕ στις διαπραγματεύσεις σχετικά με μια νέα σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Η ΕΕ υποστηρίζει επίσης τις προσπάθειες της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας με σκοπό την προώθηση της ατζέντας για την αξιοπρεπή εργασία, στην οποία περιλαμβάνονται οι αρχές της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων.

✓ Προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους και της απαγόρευσης των διακρίσεων στο πλαίσιο της διεύρυνσης, καθώς και των σχέσεων με τις τρίτες χώρες.

✓ Συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνοχή, η συμπληρωματικότητα και ο σαφής καταμερισμός της εργασίας.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει μια μελλοντοστραφή στρατηγική με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους και της απαγόρευσης των διακρίσεων στην ΕΕ. Το 2006 η Επιτροπή θα εκδώσει ανακοίνωση που θα εξετάζει πιο λεπτομερώς την ισότητα των φύλων.

Η εξασφάλιση αποτελεσματικής νομικής προστασίας έναντι των διακρίσεων σε όλη την ΕΕ συνιστά κεντρικό τμήμα αυτής της στρατηγικής. Τούτο απαιτεί την εγγύηση ότι θα μεταφερθεί πλήρως η κοινοτική νομοθεσία κατά των διακρίσεων από όλα τα κράτη μέλη. Απαιτεί επίσης σειρά συμπληρωματικών μέτρων, ιδίως προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα άτομα θα γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και θα έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

---

22 Άρθρο 9 της συμφωνίας του Κοτονού.

23 Άρθρο 13 της Συμφωνίας του Κοτονού.

24 Άρθρο 8 της συμφωνίας του Κοτονού.

Η παρούσα ανακοίνωση, πέρα από τη νομική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων, ορίζει τη στρατηγική για τη θετική και ενεργό προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους και της απαγόρευσης των διακρίσεων. Η αποτελεσματική εφαρμογή αυτής της στρατηγικής θα συνεπάγεται πρόοδο σε ευρύ φάσμα θεμάτων με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων φορέων, καθώς και του κοινού γενικότερα. Αυτή η νέα προσέγγιση αντικατοπτρίζεται στην πρόταση που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση και αφορά την ανακήρυξη του 2007 σε Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για όλους.

Η στρατηγική-πλαίσιο και οι διάφορες πρωτοβουλίες που προβλέπονται στην παρούσα ανακοίνωση θα υπόκεινται σε διαρκή παρακολούθηση και αξιολόγηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής. Θα διοργανώνονται συνεδριάσεις ανά διετία με τους εκπροσώπους εθνικών αρχών, ειδικευμένους φορείς ισότητας, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους ενδιαφερομένους φορείς, ώστε να ζητηθεί η γνώμη τους σχετικά με την πρόοδο που έχει συντελεστεί όσον αφορά την εφαρμογή της στρατηγικής. Το δίκτυο νομικών εμπειρογνωμόνων που χρηματοδοτείται μέσω του κοινοτικού προγράμματος δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί την κατάσταση που επικρατεί ως προς τη μεταφορά και την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων. Εξωτερικοί εμπειρογνώμονες θα αξιολογούν τη σκοπιμότητα, την αποτελεσματικότητα και τον αντίκτυπο των δράσεων που υποστηρίζονται μέσω του κοινοτικού προγράμματος δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων, το μελλοντικό πρόγραμμα PROGRESS και το Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για όλους.